Fanjunkaren Anders Magnus Carlson

# Min biografi

Född den 1.3.1834 i en liten stuga bredvid landsvägen flydde mina barnaår bekymmerslöst och glatt i syskonringen. Far var soldat och båda föräldrarna voro arbetsamma och levde sparsamt, vilket gjorde att vi icke visste av någon egentlig brist. Mor var begåvad med förnöjt sinne och sade ofta "Gud vare lov att vi har det som vi har." Far var mera tungsint, men muntrades ofta av mors gladare lynne. På vintermornarna var mor vanligen i gång att spinna friska tag kl. 3, då ljudet av spinnrocken överröstades av en vackert sjungen morgonpsalm. Husandakt övades dagligen på det sätt att vi barn efter verkställd toalett, i knästående ställning, läste vissa morgonböner utantill i tur högt, varefter den som var i tur läste en morgonbön i psalmboken. På kvällarna förrättades denna andakt lika, med den skillnad att bönerna lästes sedan vi lagt oss. Lördagskvällar och söndagsmornar lästes texten för söndagen och sjöngs åtskilliga psalmer. Sången anfördes av far, som hade vacker sångröst, och som både mor och vi barn även voro begåvade med förmågan att sjunga tog denna andakt sig vackert ut.

Söndagskvällarna var stämningen icke så andaktsfull, ty vanligen voro en avdelning soldater samlade i vår stuga på söndagen för att förhöras i "instruktion" av någon utav krigsbefälet och efter denna besöktes kyrkan. På eftermiddagen förtärdes oftast brännvin i sådan myckenhet att åtskilliga blevo liggande redlösa än tvärsöver en säng, än över en stol och någon eller några i sopvrån, under det andra, som bättre emotstodo kalaset, utförde dans, vid vrålande, som benämndes sång, därvid stampades så att den tumsdjupa sörjan av tobaksspott och med fötterna indraget slask, stank högt upp på spiselvalvet. Att mors tålamod härunder sattes på hårt prov är lätt att inse. Brännvin var den tiden lätt att få för billigt pris, då varje bonde brände och de flesta sålde ehuru utan lov.

Något djupare andligt behov gav sig på den tiden icke tillkänna bland folket utan nöjde sig var och en med att jämte några böners eller psalmers läsning mornar och aftnar, vilken sed var tämligen allmän, om söndagarna i kyrkan, som nästan allmänt bevistades, avhöra en högst underhaltig predikan, därunder vissa individer ständigt sovo lugnt, övriga skiftade, de manliga snus och tobak, de kvinnliga socker och ingefära sinsemellan, för att icke, även de, falla i sömn eller finna den 90 minuter långa predikan förtröttande. Efter gudstjänsten utbjöds å kyrkbacken till försäljning bär, äpplen m.m. den tid sådana funnos, samt vetebröd. Brännvin fick icke hållas till salu så nära kyrkan, ty ordning måste det vara, men cirka 500 alnar från kyrkan bedrevs sådan handel å vägkanten, därvid det pumpades stundom ur en men ofta ur 2 a 3 stora tunnor, då det hemvändande kyrkfolket tämligen allmänt försåg sig med denna vara i för detta ändamål medförda kaggar och buteljer.

Söndagseftermiddagarna sysselsatte vi pojkar oss med kortspel,

därvid svarta trasiga kort användes och utgjorde vinster och förluster några bottingar, men då mor befallde oss avhöra när hon läste ett par kapitel i Joh. Arnts Sanna Kristendom, kunde jag icke spela kort den dagen.

Allmänna skolor funnos icke då i våra trakter, men blev jag i detta fall tillgodosedd i en privat skola, hållen av en garvaregesäll under 8 veckor. Jag var då 10 år. Vid 13 års ålder blev jag anställd som lärling hos en liten skräddare, som betingade sig 100 daler i "lärlön" under första året. Som jag var läraktig och kunde "snärja på", erhöll jag veckolön redan efter 1/2 år, utgörande 4 skilling, d.v.s. cirka halvtredje styver om dagen, som ju icke kunde vara för mycket, då jag stundom fick som beting 2 par karlbyxor med blaggarnsfoder ända ner, per dag. Vi stego vanligen upp kl 1/2 5 och gick till vila kl. 10 i vanliga fall, men lördagskvällarna räckte oftast icke till utan skarvades de med söndagsmornarna, stundom till kl. 4. Mästaren var en godmodig och aktad liten man och i två fall visade han tecken till fromhet, nämligen när åskan hördes samt då pojkarna om söndagsnätterna under arbetet talade om spöken. Då sjöng han långa psalmer.

Inom församlingen funnos på denna tid endast 2 familjer, som voro utmärkta för andlighet. De väckte något uppseende genom sin enkelt utstyrda klädsel och att de gingo söndagar på väg till Nässjö kyrka för att höra prosten Petersson. Fruntimren hade stora vita huvuddukar och en bok under armen.

Efter att som "skräddarpojk" varit med ett år, under vilket vi utförde sömnad åt såväl kvinnor som karlar i de flesta hem inom socknen och fingo bevittna mången husmoders strävan att förse oss med det bästa huset förmådde i matväg, därvid ofta överflöd förekom, helst i antalet av rätter, vilket överflöd dock var den minste pojken till föga båtnad ity att enligt skräddarlagen, som var mycket sträng och obrottsligt måste åtlydas, bestämdes att han skulle börja sist och sluta först med varje rätt och tiden för inmundigandet av en måltid ej gärna fick överskrida 5 minuter, varav stundom hände att pannkaksbiten under ..... efter maten fyllde munnen på kräket.

Så uppstod någon stiltje i den vanliga brådskan, då tillsade mästaren det jag kunde vara ledig ett par veckor. Denna frist kom till pass, ty jag hade för 16 skilling inköpt en klarinett på vilken jag redan frambringat mången missljud eller oljud. Men som min känsla var anlagd för mera fin musik beslöt jag att ha en organist, som var så djupt inne i tonkonsten att han brukade "spela" klarinett i duett med en valthornsblåsare på bröllop, söka inlära blåsning efter noter. Detta utföll så, att efter 14 dagars studium lärmästaren förklarar att jag tillägnat mig hela det mått av kunskap varav han var i besittning. Att jag nu sedan jag inslagit och hunnit så långt på den musikaliska banan skulle stilla mitt sinn vid skräddarbordet var ej mera tänkbart. Att bliva militär hade sedan barndomen legat i min håg men liten till växten var hopplöst att kunna bliva soldat. Men vid tanken på min musikaliska begåvning livades hoppet att kunna bliva anställd som hornblåsare och

trummis. Att tänka mig uti den finare musikens led, syntes mig förmätet, annars lekte nog hågen däråt. På en gammal hederlig fanjunkares råd och löfte om rekommendation åtföljde jag Norra Wedbo kompani till Skillingaryd. Med benäget tillstånd fick min far låta mig intaga liggplats jämte honom i tältet. Han delade med mig sin matportion tillika med litet medförd matsäck. Första gången jag hörde reveljen blåsas förnam jag en så ljuv hänryckning att jag sedan dess aldrig erfarit något sådant.

Under väntan att för höga vederbörande bliva föreställd, blev jag anställd som 1:e bokhållare på en syltkrog, varav då fanns minst ett halvt tjog. Min uppgift var att anteckna nummer och namn på dem som, på krita, inmundigade en "bläcka", uppskattad till sex styver. För denna expedition erhöll jag föda, så att jag slapp skava på fars ej överflödiga matportion under återstoden av mötestiden. Och så, då jag en dag var i gång med att rita blyertsstreck, kom en trumslagare andfådd och halvt förskrämd med tillsägelse från överstelöjtnant Munck att jag genast skulle infinna mig på musiksalongen. Om få minuter var jag där och utgjorde ett litet obetydligt föremål för mångas nyfikna blickar. På överstelöjtnant Muncks fråga: "Är det du som vill bli spel i nummer och heter Carlson", svarade jag ett knappt hörbart ja. Direktören överlämnade till överstelöjtnanten mitt prästbetyg, utfärdat av prosten i Marbäck, däri han uttalt sig fördelaktigt om mig, som en anständig och dygdig yngling. Ömsom betraktande betyget och mig sade han:"Du antages som musikelev, min gosse, och får efter mötenas slut inställa dig i Jönköping hos direktör Strandberg i och för övning."

Jag erhöll en stor klarinett, däri jag till mötets slut uti skogen i likhet med hornister sökte framkalla toner så gott sig göra lät. Hemmarschen från mötet var för mig i hög grad ansträngande, ty var och en av soldaterna hade för sed att söka bli den förste att nå sitt hem. Under detta jäktande tillryggalades gående cirka 8 mil på ett dygn.

I juli månad 1851 for jag åtföljd av min moder till Jönköping för att börja musikskolan. Kvarter erhölls hos en snickare, med vars fru mor gjort bekantskap vid köp av pojkagrisar som frun gjorde och sålde. De överenskommo att familjen gemensamt skulle äta av min matsäck så länge den räckte. Därefter skulle jag få mat hos herrskapet. Detta gick bra i början, men småningom blev kosten klen. Värdfolket voro nyligen gifta och hos dem bodde fruns moder och frun hade en 3-årig dotter, till vilken en hovrättsherre var pappa. Så länge alla voro nyktra och herrn arbetade tillika med en gesäll, stod huset gott. Men småningom lämnade herrn blott hälften av veckans förtjänst till frun för husets underhåll med mat. Den andra hälften levde herrn upp på kvällarna under lördagsaftnarna. Då nu frun såg hur herrn och gesällen festade, fann hon det vara oskick att icke också skaffa sig litet glädje. Därför köpte hon en lördag ett så stort kvantum brännvin att både hon, modern och pigan blevo muntrare än vanligt och då munterheten varat en stund intog gumman en troligen i sitt tycke angenäm ställning

med näsan i vädret tvärsöver en säng. Frun promenerade på golvet men fann stolar och andra framstående föremål besvärliga för sin framkomst och pigan intog plats i köksspiseln med armar och huvud vilande på en gryta under vilken elden slocknat. Omsider kom herrn mycket högtidlig, men svärmor och måg funno varandra mindre behagliga, varför en liten handgriplig skärmytsling uppstod, därvid gumman sparkade herrn på hans rosiga ben, så att han uppgav jämmerrop. De enda nyktra voro den lilla flickan och jag. Hon slöt sig till mig, som den ende till vilken hon kunde förtro sig och voro vi glada att vi hade varandra under dessa förhållanden.

Till sängkammare hade jag ett avskrankat kontor i köket utan fönster, således mörk arrest, men detta fann jag ej svårt, ty sedan jag bäddat på en något för kort kista med en dyna under huvudet, ett lakan under på kistlocket och ett täcke på, kröp jag ikull och sov gott. Vid beskaffenheten med mat och logis fäste jag mig ej mycket, då jag ej var alltför hungrig. Mitt huvudmål var att inöva mina läxor på instrumenten så att jag av direktören erhöll ett litet gillande ord. Lyckades det var jag glad som en spelman. Ansträngande blåsning och klent uppehälle hade dock till följd att jag blev blek och mager. På direktörens fråga om jag vore sjuk enär jag blev allt mera blek, svarade jag nej. Men så en dag sade han sig fått reda på att jag hade ett dåligt kvarter och att han anskaffat åt mig ett bättre, som jag redan i dag kunde tillflytta. Det var nog välment och bra, men detta nya hem kostade 24 skilling om dagen, då det förra var mycket billigare. Hur skulle mina föräldrar kunna utgiva så mycket penningar? Jag fann mig emellertid väl av bytet och jag minns ännu och kommer säkert att minnas så länge jag lever hur gott den första middagsmåltiden smakade. Den bestod bland annat av risgrynsvälling med några russin uti.

Uti Theaterförstun sutto några gummor som sålde kakor och ehuru jag icke hade någon handkassa kunde jag ej alltid gå förbi utan gå in i förstugan och se på hur andra skolpojkar köpte och åt goda saker. Mer än en gång önskade jag mig haft en sexstyver att köpa en kaka för då jag var hungrig, men det fick gå ändå. På det s.k. Hovrättstorget voro vorje torgdag rara äpplen till salu, men utan mynt, vad var att göra? Under det jag på hemväg från direktören en dag gick mellan fruktlassen och såg hur gott de mände smaka dessa rara äpplen, tog jag dristighet till mig och anhöll av en piga från Bråneryd, som varje torgdag sålde frukt, att till nästa torgdag få borga ett litet mått äpplen för 3 skilling. Till min undran och glädje beviljade hon denna begäran. Nu blev kalas - men hur få mynt till betalningstiden? blev nu en annan fråga. Jo, nöd skärper tanken och driver till handling. Jag bad min nya matmor, fru Lindberg, att få låna 3 skilling. Det gick för sig. Så bar det av uti staden, där jag i varje handelsbod köpte för en batting sötmandel och för en batting pudersocker, från ena ändan av Storgatan mot den andra så långt pengarna räckte. Nu kunde ingen gärna lämna så litet som motsvarande köpeskillingen, vilket hade till följd att jag erhöll rätt mycket både socker och mandel. Så lärde jag av fru L., vilken var som mor för

mig, att koka "brända mandlar" och sedan sålde jag till dels pojkar som jag bodde tillsammans med och dels till skolpojkar, som gjorde besök hos oss om kvällarna. Affären bar sig så bra att jag till nästa torgdag kunde betala det mått jag borgat och hade dessutom grundkapital till inköp av nytt mandelkok och hade nu kredit att borga ett nytt mått äpplen av den snälla pigan. På detta sätt betalte jag det gamla måttet och borgade ett nytt var torgdag under lång tid och jag tyckte mycket om denna piga och hon sade att jag var en snäll och redig gosse.

Under träget arbete framflöt tiden fort nog. I april 1852, då musikkorpsen var samlad i Jönköping till övning, ansåg min läromästare mig beredd att kunna blåsa en enkel stämma tillsammans med hela korpsen. I sådant ändamål infann jag mig på musiksalen, där jag enligt lärarens bestämmande skulle ensam för överdirektören och alla dessa musici låta höra min lilla konst. Direktören frågade mig då först, för vilken jag övat. På mitt svar:"För direktör Strandberg", sade han: "Då vill jag icke höra dig utan gå och tag din stämma." Men min lärare ville att jag först ensam skulle få låta höra vad jag kunde prestera, vilket även av direktören tillstaddes. I början darrade fingrarna något, men då direktörens vänliga: "Bra, min gosse!" gjort mig djärv, blev tonen fast och fyllig och provet genomgicks med glans. Några dagar innan årets möten råkade jag under lek slå ena benet mot en sten så att det blev sår. Jag kunde nu ej gå utan att halta och känna svår smärta. Nu uppstod bekymmer hur jag skulle kunna komma till Skillingaryd. Inga penningar till skjuts och att gå med mitt onda ben var otänkbart. Ur denna klämma blev utväg därigenom att en broder till en kamrat inkom till staden körande stångjärn från Hörle. Denne åtog sig att medtaga oss och våra skrin till Skillingaryd för 16 skilling per man. Vi voro 7 st. På ett par långa bräder ställdes alla skrinen i rad och så satte vi oss upp på var sitt skrin med kusken framtill och utgjorde detta ett skjutståg, som jag ingen gång sett maken till. Men det gick bra fast sakta. Det framskred i gående de 4 milen och vi kommo fram i laga tid.

Efter mötena fortsatte musikstudierna i Jönköping till nästa års möten. Hur det kunde gå att draga mig fram med de små hjälpmedel, som mina föräldrar kunde lämna minns jag nu inte, men gick gjorde det. Under min lärotid hade jag det då i mitt tycke stora nöjet att ofta gå på Theatern. Jag fick uppbära direktörens instrument och så stanna kvar uti orkestern.

1853 var jag och ett spel i nummer kommenderade på ett 42 dagars rekrytmöte. 1854 beordrades vi till Gotland. På vintern uppstod eldsvåda i staden. 17 gårdar brunno. Jag hjälpte till att langa vatten så länge jag orkade. Hemkommen nästan uttröttad räknade jag ut att ifall elden kom till det hus jag bebodde skulle jag bära mitt skrin, däri mitt lilla matförråd m.m. förvarades, ut på Munksjöns is och sedan hade jag ingenting att förlora, hur långt än elden gick. I mars anträddes tåget till Carlskrona. Som det var mot fienden det gällde, var skilsmässan från mor och syskon slitande - men far var med och

det gjorde vad det kunde till lugnande. Min krigskassa uppgick till 7 Riksdaler. Som tåget räckte över fjorton dagar och jag ofta var i behov av att köpa litet kaffe och även några polkagrisar, drog detta på kassan så att jag vid ankomsten till Visby hade endast 46 skilling kvar. I Visby inkvarterades jag hos ett gammalt folk. Jag ankom till kvarteret, åföljd av en sorts stadstjänare från torget där musikkorpsen skingrades, ungefär mitt i natten, hackande tänder av köld. Som någon bädd för mig icke var i ordning, fick jag intaga den djupa varma plats i sängen gumman lämnade jämte gubben. Både under och över voro bolstrar så jag varmnade snart till och sov gott efter nattvak, sjösjuka och ansträngningar.

Vistelsen i Visby varade 8 veckor, under vilken tid vi spel i nummer, 12 till antalet, åto diet, lagad av en fru N. Matordningen var: Frukost: Ankarstock och en rå sillbit, Middag: Kött och grynvälling (sluring) eller fläsk och ärter, Kvällsmat: Gröt och ankarstock. Ville vi hava dopp måste 6 styver kontant erläggas, då man erhöll 1/8 kanna dricka med sirap. Saknades mynt åts gröten torre, ty kredit saknades.

Under vistelsen i staden gick jag en söndag i kyrkan i avsikt att se hur Visby ungdomar togo sig ut i helgdagsdräkt och får då se ett par milda vackra ögon, vars ägarinna, 15 a 16-årig, satt i en grupp jämnåriga töser. Hon såg så snäll ut att jag om och om igen ville se på henne utan att hon skulle observera det och så ville händelsen att hon tycktes vilja utan min vetskap betrakta "den lille främlingen". Dessa våra försök lyckades ej bättre än att våra blickar möttes under försöken, som hade till följd att jag såg henne rodna och kände att mina kinder flammade hett. Vi kunde det oaktat icke avstå från att se varandra och blevo så småningom så vana vid dessa kära missöden att vi kände oss vara förtrogna vänner. Snart var dock denna sällhet försvunnen och ansåg jag det högst ovisst om jag mera skulle återse detta ljuva ansikte.

I maj förlades vi i läger söder om palisaderna 1/4 mil från staden nära havsstranden på sandstensklippan. Marken var sur så att lägerhalmen blev grön på några dygn av mögel. Isblandat regn i förening med så stark storm att tälten blåste omkull och vid tältinvånarnas försök att hålla dem upprätt, brusto de sönder, gjorde vår belägenhet långt ifrån behaglig och blevo många sjuka, bland vilka jag så svårt, att jag måste bäras till militärsjukhuset i staden. Denna färd, lik ett begravningståg, glömmer jag aldrig. Lite hemmastadd på sjukhuset skulle jag försöka skriva till mor - men försöket misslyckades, ty jag var så svag att jag ej kunde forma en bokstav. Jag kröp därföre åter ned i min bädd under det tårar runno stilla nedåt kinden.

Efter att ha tillbragt 8 dagar på sjukhuset vart jag utskriven och anträdde marschen till lägret. I staden var vandringen besvärlig, enär min kraftlöshet gjorde att jag vacklade hit och dit på gatan, men saken hjälptes något därigenom att jag neddinglad i rännstenen fortsatte gången i den. Ankommen till vårt gamla spiskvarter frågade frun intagen av medlidande:

"Vad får jag bjuda Carlson som förfriskning?" "Plättar och lingonmos" var mitt svar, och snart framsattes rykande varma plättar och mos - men åtgången blev ej stor. Då en plätt tagit slut var aptiten ock slut. Jag fortsatte till mitt forna kvarter. Där stoppade fruntimren i välmening karameller i mina fickor och så fick jag låna ett litet täcke. Med detta hoprullat under armen anträddes vandringen över palisaderna ut till lägret kl. 10 f.m. I början kunde jag gå några hundra fot mellan varje gång jag satte mig på täcket att rasta, men krafterna avtogo så att jag slutligen kunde framskrida blott några steg mellan varje vilopaus och äntligen hann jag målet då taptо slogs kl. 9 e.m.

Dagen efter skulle bliva högtidligt, då konung Oscar I skulle omgiven av prinsarna Carl och Oscar samt åtskilliga utländska furstar utdela fanor åt såväl oss som Gotlands-bataljonen. Detta ville jag se och mot direktörens råd sökte jag blåsa min stämma vid högtidligheten. Men när kungen var som bäst i tag med att i minnet återkalla regementets forna bragder vid Lützen m.m. bleknade jag och föll avdånad ner på en tuva. Med tillhjälp av vattenbad i huvudet uppvaknad åtföljdes jag av ett par kamrater till mitt tält. Efter paradens slut inkom till mig i tältet en hedersgubbe, regementstrumslagaren Grönberg och tillsade mig medfölja till underofficerarnas matsalong i en tom lada, där han i det s.k. köket presenterade mig för hotellfrun, som mot min dagavlöning, 20 skilling, lovade förse mig med överlevor från herrarnas bord, och tillsattes särskilt hennes dotter, en ömsint och vänlig 18-åring, att genom god mat skaffa något hull och livsfärg på min lilla utmärglade varelse. Detta lyckades hastigt nog så att jag om en liten tid var åter frisk och rödkindad.

Tiden för uppbrott för avgång till hemorten var nu snart inne. Jag minns, som det hänt för blott några år sedan, hur skönt det kändes få anträda marschen mot hemmet. Visst var det litet hjärtnypande, då vid vår marsch förbi stadsporten den lilla bekantskapen från kyrkan med den tårdränkta vita näsduken viftade åt mig ett sista farväl, men allting har en övergång, så även detta, och då minnet av vår vänskap icke skymdes av eller grumlades genom minsta skymt av förebråelse, stod alltsammans snart blott kvar som en ljuv dröm.

Målet för vårt tåg var att börja med en hamn norr om staden. Jag har glömt namnet, där vi embarkerade å ett krigsskepp, som förde oss till Västervik. Skeppet var för stort att kunna ingå till staden, därföre ilandfördes truppen på smärre båtar, och kom det på musikens lott att införas på prins Oscars amiralsskepp och var detta så fint att jag ej sett maken. I Västervik var middag anordnad för prinsen och de höga officerarna därvid vi gjorde taffelmusik och fingo vi deltaga i måltiden bland så fint folk, det var ju rart!

Dagen efter landstigningen hade vi rastedag (på söndag) i Västervik. På söndagsafton skulle bliva dans hos släktingar till någon av musikanterna och anmodades jag att biträda med musik. Härtill var jag ovillig. Som ingen dansmusik kunde utföras

utan mitt biträde, enär de andra spel i nummer dels hade styvblåsta mässingshorn att blåsa uti och dels var deras färdighet ringa, ankom den starkaste av dessa trögtutande garconger till mig och frågade om jag ej ville hjälpa dem med musiken. Då jag härtill svarade nej, gav han mig ett slag för örat, att jag nära ramlat i golvet. (Den enda örfil jag erhållit i min tid.) Efter den betan var hoppet att få musik till dansen ute.

Dagen därefter fortsatte vi tågande mot Eksjö i mer än vanlig hetta, och krigarna stöp i massa, så att eftertruppen hade mycket arbete att lasta de avdånade karlarna på trossvagnarna. Som musiken gick i täten, blev jag i tillfälle få köpa ett halvstop körsbär. Under hopp att min far var bland de marscherande, som höllo ut i hettan och dammet, inväntade jag Norra Wedbo kompani och får till min glädje se far vid god vigör sträva under sin packning. Att nu få undfägna honom med körsbär, som han alltid tyckte om, var nog lika mycket läskande för mitt hjärta som för fars gom. Vad som förnimmes under dylika förhållanden förstår blott den, som varit med om dylikt.

I Vimmerby hade vi ett nattkvarter och efter ett par dagars strävan ankommo vi till Eksjö. Här sprängdes bataljonen, och vår avhållne överstelöjtnant Munck sade sig vara så sammanväxt med densamma, att han utropade: "Bataljonen är mitt hem!"

Vid frågor framställda till dem som mötte med skjuts, hur det stod till hemma i Marbäck, upplystes jag om att åtskilliga av mina jämnåriga ungdomsvänner blivit "läsare". Detta var ingen glad nyhet, och som det för den tiden och orten var nästan alldeles nytt, trodde jag i likhet med andra dumsnutar, att dessa hade genom att lyssna på s.k. "vinkelpredikanter" berövats sina sinnens rätta bruk, men hoppades mycket snusförnuftigt kunna övertala dem att åter bliva sansade.

Hemkommen besökte jag en yngling, som var skräddare, vilken sades vara bland de "starkaste läsarna". Efter någon inledning började anfallet. Mina vapen bestodo av mer eller mindre dumt skämt, men till min snopenhet fann jag att de saknade förmåga att det ringaste såra. I stället blev jag under denna skärmytsling vingskjuten, blev orolig och började arbeta med att bliva förkrossad, en sak som sades vara bland de första stegen till bättring. Men under dessa försök blev jag alltmera hård. Och då jag försökte hålla mina tankar i styr och sysselsätta dem med fromma ämnen, blevo de mera oregerliga än någonsin och rörde sig i saker så galna att jag aldrig varit för sådant. Och så hörde jag att "syndasorgen skulle först bliva så stor att den bortbrände syndalustan, innan jag fick börja att tro."

Emellertid kom mellan Gud och mig det förbund till stånd att Han skulle vara min fader och jag Hans barn. Detta förbund är ännu å bådas sidor beståndande och hoppas jag med visshet att det skall evigt förbliva.

Att referera, om än blott de mest framstående skiftningarna av

ljus och mörker under de snart 50 år som sedan flytt, bleve för långtrådigt. Det sagda kan ju utgöra en bild för sin tid.

---

Med anledning av en persons, som varit spel i nummer men tagit avsked från musiken, yttrande om huru ringa värde en spelman hade, oaktat både naturgåvor och energi vore nödvändiga för uppnående av någon skicklighet i musik, beslöt jag att söka få anställning som volontär vid Jönköpings regemente, vilket gick för sig. Och antogs jag härtill i slutet av december 1854. Nu skulle jag börja läsa på underofficersexamen, men fick så ont i ett öga, att jag fick vänta med läsningen nära en månad. Men när ögat var bra, begynte jag med lust att inlära instruktioner, reglementen, krigs- och befästningskonst och krigslagar etc. Jag lånte min fars gevär och lärde vid läsning i "Rekrytskolan" att göra fina exercistempo, "med tummen på skruven". Enär jag hade fått frid med Gud var jag vid glatt mod, och då jag vilade från studierna spelade och sjöng jag en sång om och till min Jesus. Han var nu mycket dyr och kär för mitt hjärta. Jag minns hur jag i barnslig, salig hänryckning kysste Jesus-namnet i böcker, där jag läste om Honom. Jag har sedan, då jag sett hur få de varit, som hörsammat Jesu begäran: "Giv mig ditt hjärta i din ungdom" med vemod tänkt på den stora förlust varje yngling och jungfru göra som låter narra sig med värdelösa bländverk att låta den tiden, då man är mäktig att älska så som ingen annan tid, förloras i liknöjdhet och synd. Jag upplevde då att "Väl bedit är till hälften studerat."

De som då hörde att jag sjöng, utspridde underrättelse därom till andra och i vida kretsar talades om huru jag i stället för att läsa förnötte tiden med att spela och sjunga "läsarsånger". En s.k. herre i socknen beklagade mina föräldrar, som inte precis utan orsak "hade hoppats att få folk av den pojken, men nu sedan han också fått läsarfärgen, blir han oduglig till allting." Mången ömsint gumma vinkade på huvudet under utrop: "Ack vad det där läseriet förvillar mänsker!"

Under det folk reflekterade, arbetade jag på mina studier med det resultat att jag den 21 juni 1855 tog underofficersexamen och den 22 samma månad befordrades till sergeant. Så hastig befordran är sällsynt, kanske nästan enastående. Gud ville måhända därigenom visa, att det icke är alls någon fara att utgå från satans regemente och ställa sig under Jesu banér utan den största vinst.

Då jag kom till överstelöjtnant Carl Munck och tackade för min befordran sade han: "Ja, min käre Carlson. Det är något jag vill bedja honom om, lova mig det." Jag svarade: "Är det något varmed jag kan vara Herr Överstelöjtnanten till tjänst, vill jag det gärna." Han sade: "Jag vet att Carlson är besmittad av religionsgrubbel, lägg bort detta." I min enfald sade jag: "I sådana saker får väl var och en tänka som han vill." Han lade då sina båda händer på mina axlar och sade: "Jag beder Carlson som en faderlig vän, befatta sig icke med dessa fantasier, lova mig att icke värva proselyter eller bevista konventiklar,

ty det blir Carlsons fördärv och kommer alltid att bliva hinder för Carlsons framgång." Jag sade: "Att värva proselyter kan jag lova att icke göra, ty det kan jag icke." (Jag visste då icke vad proselyt var för något.) Året därpå frågade han: "Nå, har Carlson hållit vad han lovade mig i fjol?" Jag svarade: "Värvat proselyter har jag icke." Han frågade då: "Hur är det med dem där i trakten nu, äro de lika förvirrade?" Jag svarade: "Det är icke farligt med dem, de börja bli kloka nog." "Det var väl det", sade han och vi skrattade båda två.

Som underofficer gjorde jag min första kommendering till Carlsborg 1856. Under de 5 månader vi voro där, lärde jag icke känna eller ens hörde omtalas någon levande kristen i de trakterna. Tio år därefter, 1866, då jag åter var kommenderad där, lärde jag känna 3 troende, nämligen en trumslagare, som med kommenderingen, vid namn Holm, vilken nu är pastor i Amerika, död 1907, en målare Sandholm från Hjo och en piga som körde mjölk från Krååk. Utom dessa som förekom inom fästningens område, fanns en inspektorsfamilj på Krååk, i vilken jag tillbringade flera oförgätliga stunder. På den tiden var det av stort värde att sammanträffa med Guds barn.

1860 tågade jag med regementet till Ljungby hed i Skåne på ett storläger. Första dagarnas marsch var mer ansträngande än någon, som ej varit med om dylikt kan ana, men väl invanda gick marschen ledigt nog. Konung Carl den 15:e var då i sina klangdagar. Fredrik den syvende av Danmark var jämte flera utländska furstar hans gäst under nästan hela tiden, 20 dagar, som "lustlägret" varade. Prins August, hertig av Dalarne, var, ehuru ganska mager, vid god vigör. Han marscherade ofta med i täten för vårt regemente och deltog duktigt i soldaternas sånger. Drottning Lovisa bodde på Herrevads kloster, 1/8 mil från heden. En dag kom på min lott att med ett tjog man utgöra Drottningvakt, utav alla vakter jag gjort den angenämaste. "Lilla sessan" var då en liten dam på 9 år. Hon passerade ofta förbi vakten och då hon erhöll gevärsgång och jag saluterade henne, neg hon och syntes mycket intresserad. Jag besåg Drottningens rum. Det var rart att på hennes skrivbord se Nya testamentet uppslaget och se många ställen understrukna. Jag underströk också ett ställe på det uppslagna bladet. Den enda gång jag hört näktergalen var vid detta tillfälle.

Den 24 september detta år ingick jag äktenskap med Hanna Carolina Cesar. Bröllopet stod i Hubbarp. Jag var då sjuk i frossan så svårt att jag ej kunde vara uppe mer än de minuter vigseln försiggick. Bröllopsgästerna sade sig finna bröllopet angenämt, men - "Det var litet tomt efter brudgummen."

Min sjukdom varade omkring 10 veckor. Då jag började friskna till nedlades min Hanna på sjuk- och dödslägret, och efter ytterligare 10 veckor fick hon bud och hon gick salig hem till Jesus, som hon här trott på och mycket älskade. Hur detta var min känsla, kan blott den fatta som erfarit något dylikt. Jag lämnade nu arrendet å Hubbarp och flyttade till Löfstad för att vila efter vad som passerat. Jag var nu en 26 år gammal änkeman och trodde mig nu ha prövat på det mesta och värsta på

min färd genom tiden. Men utav de 48 år, som sedan flytt, har jag lärt att endast början var gjord.

Då jag bott i Löfstad någon tid och tomheten uti att icke hava någon att leva för och behovet av att älska och vara älskad förnams i mitt hjärta, gjorde jag bekantskap med Wilhelmina Cedergren i Stubbemåla. Sättet hur denna bekantskap kom att ske utgör ett särskilt för mig intressant kapitel och utelämnas här. Vi kommo emellertid att lära känna och älska varand ra, och gifte oss den 24 oktober 1863. Jag bodde då på Nystorp i Lommaryds socken, där vi sedan voro över vintern till 14 mars 1864, då vi flyttade till mitt sergeantboställe Ekeberg. Här tillbringade vi 10 år under vilken tid ljus och mörker skiftade, men Gud var nära, och då Han är nära så går det, som endast Guds sanna barn veta lätt nog igenom även de mörkaste dalarne utan att man förgås. Lovad vare Gud.

1867 var jag sjuk i lunginflammation så hårt att doktorn tvivlade på förbättring. Då sjukdomen vände, så att det började vara hopp om liv, blev Mina sjuk i samma sjukdom, och doktor Qvennerstedt, som skötte oss, ansåg faran för Minas liv var större nu, helst som hon var i havande tillstånd. Gud hjälpte så att vi fingo stanna hos varandra och våra små.

Efter dessa 10 år flyttade vi till ett annat boställe, Södra Holma i Askeryds socken. Då vi flyttade till Ekeberg, var det mor och jag samt min syster Fia. Då vi lämnat Ekeberg och flyttade till Holma bestod hushållet av far, mor, två söner, tre döttrar och en piga, och ändå hade en liten gosse gått till Gud, 14 dagar gammal. I Holma ökades hushållet med två söner och en dotter, varförutom en liten flicka fick gå hem till Jesus 7 månader gammal.

1871. Fältmanöver i Skåne.

1872 gjorde jag ett rekrytmöte med kapten Almquist som chef och utgör ett eget kapitel.

1874 "var jag åter på rekryterna", började i början på maj, fortsatte med fältmanöver i Västergötland i slutet av juni, reste därifrån per järnväg till Carlskrona på 1/2 års kommendering. Återkom i mitten av januari 1875. Jag reste hem på permission 2 gånger. Tiden att vara så länge från mina kära skred sakta - men slutet kom omsider.

1876 var jag kommenderad till Skedala exercisfält i Halland över två beväringsmöten. Hallänningarna fann mycket nöje i att slåss sinsemellan. En sergeant Toll från Smålands Grenadierer var troende. Vi sammanträffade med flera kristna och hade stundom sköna stunder tillsammans. Engelke predikade och sjöng om söndagarna i "Lyckan", en flickpension, där en Fru Kolini var föreståndarska. En av lärarinnorna var en släkting i tolfte led efter Doktor Luther. Hon sjöng fint som en näktergal. Under denna tid dog Emelie Cedergren i Kronobäck.

1878 blev jag fanjunkare.

1881 - 1884 vistades jag många och långa tider i Västbo vid kompaniexpeditionen. Under denna tid blev Ernst sjuk i nervfeber, som varade 13 veckor och stundom voro nästan alla husets innevånare liggande sjuka. Det var en prövande tid. Men det gick igenom.

1884, då jag varit i tjänst 34 år, begärde och erhöll jag avsked med pension ur regementet men stannade kvar i reserven till 1900.

1886 erhöll jag general Abelins förordnande som avdelningsområdesbefälhavare vid Norra Wedbo kompaniområde, vilken befattning jag innehade till 1900. Jag hade då varit i kronans tjänst 49 år.

Efter att i nära 20 år haft vårt hem i Holma flyttade vi till Aneby station. Barnen voro då snart spridda åt skilda håll. Sedan Ester och Gerda blivit lärarinnor och Thure inkommit vid Linköpings seminarium, voro mor och jag ensamma. Far var då mors dräng och mor fars piga. Det var en jämförelsevis lugn tid några år, men - allting är här av så kort varaktighet. Om några år blev Mina, som i ett tiotal år varit klen, mera sjuklig och 1898 i maj blev sjukdomen allvarsammare, så att hon blev sängliggande och efter 9 månader slutade hennes dagar. Vi hade då ägt varandra nära 36 år. Under denna tid voro icke alla dagar molnfria, särskilt då mammas hälsa var vacklande, men Gud gav oss vana att frambära till Honom vad som förekom och därigenom erhöllo vi mod att se över de mörkare passen och kunde stundom tacka Gud för allt.

Sedan mamma flyttat hem förekommer livet så olika mot vad det var. Jag känner mig icke hemma någonstans. Jag känner mig ensam i sällskap med många, såväl som med få. Det är numera icke sorg. Det är saknad, oförståelig för oerfarna.

Utav barnen äro somliga gifta: Anna sedan juli 1885, Carl oktober 1900 och Gustaf juli 1902. Sistnämnda sommar ingick Gustaf äktenskap, Ernst förlovades med Berta Kroon, Gerda förlovades med Valfrid Wikholm och Thure blev fästman till Lina Dahle på en månad.

1899 flyttade jag till Tranås.

1903 ingick Gerda äktenskap med Wikholm. Bröllopet stod här i Tranås.

1907 tillträdde Gerda lärarinneplats i Sanna. Jag hade bott hos henne flera år i Tranås, och då hon lämnade Tranås flyttade jag till Jönköping i oktober samma år, och som min bostad var något för trång flyttade jag till en rymligare i oktober 1908.